

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: . . . . .
 Vidéken: . . . . .
 Egy hóra . . . . .
 Negyedévre . . . . .

Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 49. szám.

Az új választójog és a városok

E cikket a városok kongresszusának tanácskozásába kapcsolódva Lukács Ödön dr. Nagyvárad város kiváló, országos nevű tanácsnoka írta. Nagy érdeke és értékes fejtegetései miatt adjuk le.

A városok kongresszusa egy régen érzett szükségét pótolta, midőn az önkormányzati élet szabad fejlődésének biztosítása céljából egy új városi törvény megalkotásán fáradozott. Egyetemes ülésben tehát megvitatta azokat az elveket, amelyeket a városi élet szabályozásánál érvényesíteni óhajtott.

Természetes, hogy ez alkalommal foglalkoznia kellett a városok belső szervezeteinek mikéntjével és ennek keretében azzal, hogy a municipális életre való aktív beavatkozási jog minő határokig terjesztessék ki. E kérdés megvitatásánál nem hagyhatta figyelmen kívül a mai idők azon állampolitikai törekvését, amely a népképviselő szélesebb alapokra való helyezése érdekében a választói jogosultság általánossá tételét célozza. Szükségessé tette ennek figyelembe vételét egyrészt az a szoros kapcsolat, másrészt annak a tudata, hogy a városok csakis a demokrácia levegőjében fejlődhetnek s így annak szellőjétől nem-

csak hogy el nem zárhatók, de a kommunális életnek ezzel való felfrissítése egyenesen kívánatos.

A ma érvényben levő tételes közigazgatási jog rendelkezése szerint th. városokban választó az, aki az országgyűlési képviselő választásra jogosultak állandó névjegyzékében fel van véve (1886. évi XXI. t.-c. 31. §-a). A rendezett tanácsu városi választói jog szélesebb körű, amennyiben csak adófizetést kíván (az I. oszt. ker. adó kivételével).

A politikai hangulat azt mutatja, hogy az országgyűlési választói jogosultság a magyar társadalom lehető legszélesebb köreire is kifog terjesztetni s így kilátás van arra is, hogy a városi választók száma is nagy mértékben megnövekedik.

Alapvető kérdés már most az, vajjon a városi választói jog azonos legyen-e az országgyűlési választói joggal, vagy pedig külön városi választói jog teremtesék-e?

Mert mint minden közéletben, úgy a városi életben is tudvalevőleg az érdekek harca folyik. E harcban a tömegszükségletek közhatalommal való kielégítése körül folyik a küzdelem. A városi élet tehát az ott lakók mindenikének az érdekét közelről érinti, ebből folyólag a városi társadalomnak helyi érdekképviselőben való köz-

vetlen vagy közvetett részvétele mindmáig rétegeig lehetővé teendő, amelyeket a törvényhozás az állampolitika intézéséhez elég erősnek és megbízhatónak talált.

Megfontolandó azonban, hogy az ország gazdasági és kulturális fejlődése folytán a munkás, a proletár elem nagy mozgásban van. A gazdasági konjunkturához képest lakása ma itt, holnap más városban van. A helyi közélettel tehát érdekkonexióját megszakítja s minthogy a választói névjegyzékbe a korábbi holtartózkodása vétetik fel, ennélfogva szavazati joghoz jutna olyan közületben, melytől teljesen távol él, melyhez semmi érdek nem fűzi. Ily módon azok az elemek és érdekek amelyek a közigazgatási joghatóság ténykedései által a legsűrűbben és legnagyobb mértékben érintettek, a felelősség nélküli és érdekeiben alig érintett tömeg által paralizáltatnának és sok esetben az önkormányzat teljesen e tömeg befolyása alá kerülhetne. Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy több — különösen felvidéki — városban, a lakosság egy része statutu-mok alapján kiváltságos, ugynevezett civis jogot élvez. E jog a civis rendszerint a gazdasági ügyek intézésében való részvételre képesíti és vagy a közteher alól egészen, vagy részben mentesíti, vagy a közvagyon jövedelmében részesíti.

Mese egy csókról

Írta: *Berkés Imre.*

Egy napon sokat kezdtek beszélni a kövér Ilkáról.

Rut, lompos leány volt, a korcsmáros leánya, valahol a Száva-parton, egy piszkos, sáros, horvát falucskában. Mindössze tizenhét éves lehetett, erős termetű, széles testű, rengő mellű leány, csak a forró szeme volt szép, amint haraggal vagy szeliden gondolt a falubeli pletykákra, — de idegen ezt sem vette észre rajta. Ilkának nem is kellett az idegen, mert este mindig ott találkozott a Száva-parti füzesekben Tónival, a szerény erdőkerülővel. Egyszerű, faragatlan legény volt ez a Tóni, odaiült a leány lábához és csókolgatta a zsiros szoknyája szegélyét.

— Elragadlak innen, — mondta Tóni — mert megöl bennünket az apád.

A korcsmáros vörös, mérges arcú ember volt. Imádta a leányát s ha megtudta volna, hogy az titkon, lopva a munkakerülő Tónival találkozik a szavaparti susogó füzesek alján, menten agyonverte volna mindkettőjüket.

— Megöl az apám, — mondta a leány és megfogta a legény erős kezét. Aztán a kemencét nézegette, mintha a jövőjét akarta volna kiolvasni belőle.

— Elragadlak, — ismételte Tóni.
 — És hová megyünk?
 — Messze, messze. Hajóra ülünk és Amerikába megyünk.

Ilka lesütötte a szemét.
 — Nem lehet, én nem mehetek.
 A legény rábámult a leányra. — Nagyon nézte, tetőtől-talpig nézte, aztán csöndesen lehorgasztotta a fejét. Valamire gondolt, erdő mélyére, madárfészekre, csintalan mókusra, édes eperre, aztán ugrott egyet a gondolata, vályogos viskót látott maga előtt, benne kemence vackát, a kuckóban játszadozó gyermekeket, kezében pettyes madártojást, az apró csókos szájában vérszíni epret, mellette rágicsáló mókust . . . Nagysokára megcsóválta a fejét.

— Hát itt kell megszületni annak a gyermeknek?

— Itt. Itt kell hagynunk. Mert a tengeren meghal. Nem akarom, hogy meghaljon a tengeren. Majd ha megszületett, akkor elmegyünk.

A füzes ráhajolt a fejükre, cirógatta az egészséges arcukat, a Száva csókdosta a lábukat s valahogy szólítottatta őket rejtelmes szavával, amint halkán elsötétülő sávban bujkált az erdők alján, de a föld huzta, tartóztatta őket, mintha ez a végtelen csöndű est azt sugta volna a füllükbe:

— Ne vigyétek idegenbe azt az ártatlan gyermeket.

Egy napon aztán a korcsmárosnéról kezdtek sokat beszélni. Hogy leánya született. Ki hitte volna erről az időskés asszonyról, hogy még leánya születhetik? Az Ilka nem volt otthon, valami jószívi rokonánál szórakozott, a Tóni meg esténként, éjjelenként odasompolygott a korcsmárosék háza elé és ott hallgatta, hogy a szíve majd megszakadt örömeiben, miképpen siránkozik, iaigat a korcsmárosné kisleánya.

Aztán megjött az Ilka. Soványabb lett, a kövér arca mintha megnyult volna s már nem látszott olyan lomposnak. Amikor az apja meglátta, fejszét ragadott, de mielőtt rá-sujthatott volna megütötte a guta meghalt. A korcsmáros estében belezuhant egy éles kőbe, az föltépte koponyáját, vér öntötte el az arcát, nem lehetett látni, mi égett az utolsó pillanatban a vad szemében. Mire lemosták, kemény volt a szemhéja, örökre rászakadt haragos arcára. Szegény Ilka ijdében le-szaladt a Szávára, ott lógatta bus fejét, reszkető lábát a vízben fürdette, ott üldögélt egy nap egy éjjel, amíg mögéje nem térdelt Tóni s rá nem parancsolt, hogy iziben menjen az apja temetésére . . . Tóni is velük kullogott, mint a sehonnai — utolsóinak.

Csépléseket elvállalok. Ehrenreich Sámuel
 Arany János-u. 37.

A városi választói jog kiterjesztése természetesen e jog kiváltságait is megszüntetné s így szerzet jogok sérelmével is járna.

Nézetem szerint demokratikus államban egy kiváltságokra alapított helyi szervezet, ha az nem is közbizalom talajában gyökeredzik, sokáig fenn nem tartható s épen ez oknál fogva az ugynevezett civis-jog megszüntetendő. Ha másképen nem, megfelelő kárpótlással, vagy kártalanítással kell lehetővé tenni, hogy a demokratikus közszellem e helyi szervezetekbe is behatoljon s ott minden irányban érvényesüljön. A demokrácia csődjéhez vezetne azonban az, ha a helyi érdekképviselet körében szavazati jog révén aktív beavatkozásra képesítették az oly elem is, amely a helyi érdekeltiségtől távol él s melyhez tehát sem érzelmi, sem érdekkapcsolat nem fűzi.

Az egészséges önkormányzati élet előfeltétele, hogy annak részeit ne csak a jog, de az érdekazonosság s emellett azon érzelmi egység is összekapcsolja, amelyet az együtt lakás hoz létre s a röghöz kötöttség fejleszt oly erőssé, hogy nemcsak a politikai szempontokból mentes higgadt mérlegelés teszi lehetővé, hanem egyszersmind önzetlen cselekedetekre, a helyi érdekeltiségről való példás áldozatkészségre is képesít.

Az önkormányzati életre tehát csak az nyerjen beavatkozási jogot, aki annak légkörében legalább is egy bizonyos idő óta él s így feltételezhető róla, miszerint ismeri annak közelebbi céljait és törekvéseit, a municipális étellel közelebbi érdekkapcsolatba jutott s ezáltal megvan a garanciája annak is, hogy jogai gyakorlásából előálló következményeknek részese is lesz.

A most előadottak utalnak tehát arra a véleményre, hogy a városi választói jog az országgyűlési választói joggal legyen ugyan azonos, azonban annak gyakorlása a választást megelőző néhány évi helyben lakáshoz kötött.

Aztán megint az Ilkáról kezdtek beszélni. Hogy gonosz gyermeke volt az apjának, még is csak az ő leánya az a poronty. Nem az édesanyjára. Lassan-lassan erőt nyert a pletyka, színek suhantak a szóbeszéd mélyébe, kialakult ennek a két szerelmesnek az egész regénye. Kárhoztatták az anyát, hogy vállalta a leánya bűnét, mások meg dicsérték, hogy helyt állt érte. Hogy nem volt olyan lelketlen, mint tavaly a gögös postásné, aki kiverte a leányát, az meg a Szávába ölte a magzatát . . . Ugyan ki tudna a pletyka szövevényén eligazodni?

Amikor már csöndesség lett és a koresmáros sirján kisarjadzott a fű, meg a vadvirág és a kisleány is morzsolta már az első szavakat, beállit az özvegyhez Tóni. Új ruha volt rajta, feszes csizma a lábán, úgy ment a gyászos özvegy elébe.

— Megkövetem — kezdte bánkódón.

— Megölted az uramat — mondta az özvegy.

A legény lehorgasztotta a fejét.

— A harag ölte meg.

Az özvegy melengette a kis gvermeket.

— Mit akarsz? — kérdezte a legénytől.

— Azért jöttem, — mondta — mert elmegyünk Amerikába. Dolgozni akarunk mi ketten. Leszállunk a bányába és nagyon sok pénzt akarunk keresni. — De mielőtt elmenénk . . .

— Nem, nem, — szakította félbe az asszony — a gyereket nem adom nektek oda. Menjétek isten hírével, majd csak fölnevelem én.

— Nem akarom elvinni. Jó dolga lesz

Debreczen kölcsöne

Ujabb 3.800.000 korona függő adóság.

Tudvalevő, hogy Debreczen város közön-sége most olyan helyzetben van, hogy a megkezdett és még megkezdendő létesítmények költségeire nagy összegeket kell előteremtenie. Ez a helyzet pedig kényszerítő, mert a megkezdett uton haladni kell, azon megállani nem lehet, mert a megállás olyan visszacsúszást jelentene, amelyet helyrehozni alig lehetne. A mai pénzügyi viszonyok között olyan nagyobb összegnek előteremtése, a milyenre Debreczen városának szüksége van, nagyon nehéz, vagy legalább is költséges, mert a még mindig feszült pénzügyi viszonyok közt csak nagyon drága pénzt lehet kapni.

Mindezek természetesen csak nehezzé teszik a helyzetet és drágává a kölcsönt, de nem jelentik egyszersmind a lehetetlenséget, mert hiszen kétségtelenül bizonyos, hogy Debreczen városa a most sürgősen szükséges 3—4 millió koronát megkapja. A közgyűlés meg is szavazta a 3800000 korona kölcsön fölvételét s annak elintézésével a városi tanácsot bizta meg, amely ma is foglalkozott ezzel a kérdéssel.

Tudomásunk szerint a világítási vállalat kibővítésére és a harmadik gépegység föllátásának munkálataira 380000 koronára volt szükség, amely összeget a tanács az Alföldi Takarékpénztártól veszi fel folyószámlára. — Ezenkívül még nyolcszáz ezer koronára van szükség, amely összeg fölvétele iránt most folynak a tárgyalások. Ugy látszik, a tanácsnak ez összegre is vannak ajánlatai, mert ma e tárgyban is tanácskozások voltak, amelyeket bizalmasan tartottak meg.

A belügyminiszter a függőkölcsönre vonatkozó közgyűlési határozatot már jóvá is hagyta, csupán azt kötötte ki, hogy a kölcsönügylet realizálására vonatkozó határozatokat is terjesszék föl, amelyeket a tanács a

kölcsön megkötése után fog a közgyűléshez teendő jelentéssel egyidőben megtenni.

Kétségtelen és természetes, hogy a most szükséges összegeket, bármilyen legyen a kamat magassága, föl kell venni, de éppen a kölcsön drágasága állítja a tanács elé azt a kötelességet, hogy a nagykölcsön ügyét, a melynek terhére a mostani függő kölcsönöket fölveszik, teljesen előkészítse s a szükséges tárgyalásokat elvégezze, hogy a legelső kínálkozó alkalommal a nagykölcsönt megkösse és így a függőkölcsönök terhes, nagy kamataitól szabaduljon a város.

Mérnökök tanulmányi kirándulása

Egy debreceni ipartelep.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet Debreceni Osztálya, miként annak idején jelezte, e hó 12-én tanulmányi kirándulást rendezett tagjaival a helybeli Szabadalmazott Magyar Patkógyárba.

Mérnökeink közül számszoan jelentek meg hogy ezen kiváló üzemet megismerjék. A kirándulókat a részvénytársaság elnöksége és a gyár igazgatósága a legszivesebben fogadta és kalauzolta.

Elsősorban megtekintették a gyár erőfejlesztő telepét, melyben egyenként 100—100 HP. Diesel-féle motor szolgáltatja a gyár üzemben tartásához szükséges erőt. Ugyanezen erőforrás látja el a világítási célra szolgáló villamos áramot. A kovácsműhelyben három nagy lángkemencében melegítik elő a lópatkónak felhasználandó kovácsvasat, itt több nagy sajtón hajlítják elő és készítenek ki a patkókat. Érdekes és speciális gépek történi a csizmapatkók sajtólása. Maga a gyár készíti a lópatkóhoz szükséges éles patkószögeket. Szerszám gép műhelye a legmodernebb amerikai szerszámgépekkel van felszerelve, hasonlóképen modern berendezésnek minősíthetjük a munkásjelölti intézményeket is. — A gyár raktárai a technika követelményeinek teljesen megfelelők.

A kirándulás után a gyár igazgatósága mérnökeink tiszteletére fényes uzsonát rendezett, mely alkalmat felhasználta az osztály elnöke és a megjelent mérnökök hálás

itt. De megkövetem, mielőtt elmennék, szeretném megcsókolni a gyermekemet.

Ott állt keményen, könytelen szemekkel, várta, hogy megcsókolhassa a gyermekét. Az agya égett. Szerette volna magához tépni a leánykát, hogy elragadja, fusson vele, mint a vad a kölykével, de nem mozdult. Várta, hogy az asszony megszólaljon, hogy engedelmet adjon a bucsucsókra.

Ilka az anyjára nézett. Nem szólt, csak a forró szeme beszélt. Nagy fejtét előredugta, úgy leste, hogy az anyja kölcsön adja-e az édesapjának egy pillanatra a gyermekét. Az özvegy rábámult a legényre, hirtelen nem értette, miért látgyult el annyira, mi fészkelődött bele a szívébe, de többet nem tudott szabadulni attól az érzéstől, ami előntötte a lelkét.

— Fiam, — mondta halkan — csókol meg a gyermekedet.

Tóni letérdelt és össze-vissza csókolta a kis leányka gügyögő ajkát.

Egy napon olcsó cókókjukkal, vasárnap táncos ruhájukba öltözve ott csorogtak az óriási hajó előtt. Tóni csizmájában elrejtve ki csinyke pénzüik, Ilka mellére csusztatva egy rossz arckép, ami mégis olyan drága és szép volt neki, mint az egész világ. Tóni csak a csizmáját nézegette, Ilka csak az arcképét tapogatta és így, elmerülve, nem látták a csodaszép várost, a piszkos utakat és nem hallották a siró lármát, amely mintegy szűlni nem akaró borzalmas muzsika, tört föl a kivándorlók lelkéből.

Aztán vitte őket a hajó. Sebesen vágatott az Oceán rejtelmes utjain s bánkódó száraparti cselédei ennek a rossz földnek, ott iltek a földéletzen s égő szemekkel bámultak az acélszürke végtelenbe. Alig váltottak pár szót, lelkük teljesen belemélt a jövő fantasztikus képében, miközben messze-messze mögöttük törpült a mult, valami rongyos falu, egy piszkos viz, egy halott ember és egy rózsaszínű arcoska. Vágatott a hajó és a zugás, az ég, a veszedelmek, az Oceán föltépték a fantáziájukat, látták az idegen városokat, a munkát, a pénzt, az emberirtó gépeket, a nyomort és a csillogó gazdagságot . . . Mennyi pénzt fognak gyűjteni s mind annak a porontynak, dolgoznak, leszállnak a föld méhébe, izmaikkal legyőzik a porhanyó, lusta földet s kikényszerítik belőle az aranyakat. Mind, mind annak a gügyögő gyermeknek, aki már künn játszadozik a porban, piros szoknyát hord, megfürdik a Szávában. Fehér testét megbámulják az éhes legények, de mielőtt elmenne esténként a megejtő füzesek aljára, őt is elragadja a hajó, sodorja a két idegenbe szakadt után tisztán, mocsoktalanul, becsületben. — Viszi a szülei után, akiket megtisztított a munka.

És miközben ringott-rengett a hajó, a hullámok táncoltak s rongyos felhők kergetőztek az éges, Tóni erősen megfogta az Ilka kezét, a szemébe nézett s azt mondta neki:

— Mert ha anyád nem engedte volna megcsókolni, akkor én menten megölttem volna . . .

köszönését tolmácsolta a telepen élvezett rendkívül meleg és szeretetteljes fogadtatásért. Beszéltek még a gyár részéről Érczy Kálmán igazgató és Ungár Jenő elnök. A mérnök-egylet részéről pedig Krámer Gyula. Mérnökeink kellemes emlékekkel eltelve távoztak a gyárból és magukkal vitték azon kellemes tudatot, hogy kitartó munkássággal lehet csak nagyot, szépet teremteni.

A városi tanács és a honvédség

Panaszok a nagyerdei gyakorlatok miatt.

A városi tanács mai ülésén több rendbeli panasz hangzott el a Nagyerdőn átvonuló, vagy ott gyakorlatozó honvédségcsapatok ellen, amelyek az ott levő sétányt és parkot egyáltalán nem kímélik. A tanács tiltakozik is e figyelmetlenség miatt és igen helyesen cselekszik, ha e tiltakozásának mielőbb kifejezést is ad, hogy illetékes helyen megszüntessék ezeket a parktipró gyakorlatokat.

Debrecen város közönségének alig, sőt egyáltalán nincs más menedéke a poros városból, mint éppen csak a Nagyerdő és annak parkírozott része, sétánya. Éppen ezért azok számára, akiknek nincs módjukban a nyár terhei elől fürdőhelyekre menekülni, szinte életföltétele ez a kis darab erdőrész, ahol friss levegőben tölthetnek egy-két órát s rövid időre fölfrissíthetik fáradt idegeiket, poros tüdejüket. Ezt a parkot a város közönsége nagy költséggel tartja fenn és sok gondot fordít arra, hogy ez a parkrészlet mindig szép legyen.

A panasz már most az, hogy ezen a parkrészleten át honvédségcsapatok széles rajvonalba vonulnak át. Természetes, hogy a honvédek nincs módjában a megszabott útvonalától eltérni és így a rajvonalba eső területet letapoossa.

Ilyen jelenetnek ma reggel is tanúja volt a közönség soraiban a városi tanácsnak egyik tagja is, aki szóvá tette ma az ügyet.

A honvédek hosszú rajvonalba haladva, mentek egyenes irányban a parkon át a korszolyapálya felé. Eközben az elkerített helyekre is behatoltak s a pázsitot, virágágyakat elzáró alacsony dróthuzalon át ugrálva haladtak. Természetes, hogy eközben nem kímélték a lábuk alatt levő gyepeket és virágot.

Ez eljárás fölött nem akarunk most erősebb kritikát gyakorolni s azt erősebb jelzővel ellátni, mert hisszük, hogy a mai fölszóalás után a parancsnokság intézkedni fog, a hasonló esetek megelőzése iránt. Amennyiben ismerjük a debreceni honvéd tisztikart és a parancsnokságot, bizonyos, hogy mielőbb megtörténik.

Valószínűnek tartjuk, hogy csak meg gondolatlan véletlenségből történt a mai eset is. Ugy tudjuk, hogy idősebb tiszt nem is volt jelen ennél az esetről.

Ugyancsak ma került szóba az erdőmesteri jelentésben az, hogy a gyakorlatozó katonák az erdőt sem kímélik és ott is nagy károkat okoznak.

Pedig ott sem volna szabad gyakorlatokat végezni. A gazdasági tanintézet határárkait egész századok gázolják le s a csősz figyelmeztetésére, hogy ott károkat ne csináljanak, ne gyakorlatozzanak, semmit sem adnak és tovább folytatják a rongálást.

A városi tanács tehát most ez állapotok megszüntetése érdekében átír a helyőrség pa-

rancsnokához, hogy tiltsa meg az arra nem való területeken a gyakorlatozást s intse meg a katonákat, hogy az erdőben ne pusztítsanak.

Tisza István gróf a választói jogról

Nyilatkozat a kihallgatásról

A politikában ma nagy csöndesség volt, a főrendiház üléseit várja mindenki, ahol azonban ismét csak a képviselőház igazságai fognak érvényesülni.

A képviselőház elnökségének tegnapi audienciája és a király szokatlanul meleg és határozott dicsérete végleg elhamvasztotta az elelnézék reményességét, hogy fékevesztett szenvedélyességüknek az országban bárminő hatása is lehetne. Ma a Fremdenblatt élelken rávilágít a helyzetre mondván, hogy megmentessék a parlament élete meg kellett ölni az obstrukciót. Ezt Tisza gróf cselekedte meg és az önzetlen, nyugodt és elhatározott politikusként ezt a tettet most Ferenc József a legszebb dicsérettel illette: a parlament megmentése megtalálta az alkotmányos uralkodók mintaképének legteljesebb helyeslését.

Jelentéseink a következő:

Tisza a választójogról.

Az ellenzék praktikáinak, mely végső kétségbeesésében a szocialistáktól és utcai zavargásoktól vár segítséget, egy csapásra véget vet *Tiszának* az aradi pártelnökhöz intézett levele, melyben teljesen egyetértve Lukács László idevágó programjával: a választói jog reformjára énzve újból hangsúlyozza, hogy *ő is örömmel megadja a választói jogot* és a képviselőházba való bejutást a képzett munkásságnak. Együttal invitálja ennek a munkásságnak a képviselőit, hogy a reform megalkotásánál legyenek a kormány és többség segítségére. Lehetetlen, hogy ezek után a többséget bárki a népjogellenesség vádjával illethesse.

Tisza István gróf *Nesnera* Aladárhoz, az aradi nemzeti munkapárt elnökéhez a következő levelet intézte:

Nagyságos Uram!

Folyó hó 8-án kelt szives sorait megköszönve, arra kérem, értesítse azt a szocialista vezért, aki a választójog kérdésében felkereste, hogy a választójogi törvényjavaslatot teljes lehetetlenség volna most hevenyészve összeütni és letárgyalatni, mert lelkiismeretes embernek erre a munkára több hónapi időre föltétlenül szüksége van. Biztosítsa azonban, hogy úgy a miniszterelnök, mint én is, át vagyunk hatva attól a tudattól, hogy ezt a kérdést a legrövidebb idő alatt el kell intézni.

Ami pedig az ügy érdemét illeti, a választások alkalmával több ízben kifejtett nézetemet fenntartom ma is, a miniszterelnök álláspontjával a főbb kérdésekben egyetérték és a kérdést akként óhajtom megoldani, hogy a képzett ipari munkások választójogot nyerjenek és a képviselőházba bejuthassanak.

A gyakorlati nehézség egy olyan határvonal megtalálásában rejlik, amely jogot adjon az intelligencia magasabb fokán álló ipari munkásnak anélkül, hogy ugyanabban a jogban részesítené a kevésbé művelt és nemzeti szempontból is kevésbé megbízható tömeget. A határvonal megállapításánál jöjjenek segítségül az ipari munkásság vezetői. Szives-örömmel fogunk minden olyan javaslatot fontolóra venni, amely ezt a célt szolgálja.

Midőn még megjegyzem, hogy semmi kifogásom sincs ezen sorok nyilvánosságra

hozatala ellen, szives tisztelettel maradtam Nagyságos Uram őszinte híve

Tisza István.

Beöthy a kihallgatásról.

Beöthy Pál alelnök a királyi kihallgatásról a következőket mondta egy újságról előtt:

— A király a nagy audencia-teremben fogadott bennünket, amelyben az általános kihallgatások szoktak történni. Tábornagyi egyenruha volt a felségen s mellén az arany gypajun kívül több rendjel volt. A király kegyesen fogadta megjelenésünket, köszönését fejezte ki előttünk az elnökség eljárásáért s annak a reményének is kifejezést adott, hogy az elnökség munkáját eredmény fogja követni.

— Részletek iránt is érdeklődött, de ez már nem tartozik a nyilvánosság elé.

A közös audencia körülbelül tíz percig tartott, amely után a király kezét fogott velünk és engem és alelnöksámat kegyesen elbocsátott. Gróf Tisza Istvánnal azután vis szavonult abba a szobába, ahol a magánkihallgatások történnek.

— Öfelsége igen jó színben van. A fáradtság legkisebb nyoma sem látszik rajta és Tisza István elnök ur is mondotta, hogy az ő audienciája után sem volt észrevehető a királyon a kimerültség vagy a rekedtség legkisebb jele sem, Mi Tisza István elnök urat a szárnysegéd szobájában vártuk meg.

Közgyűlés a kamarában

A tanácskozás napirendje.

A Debreceni Kereskedelmi és Iparkamara e hó 20-án, csütörtökön délután fél négykor székháza tanácstermében Piac-utca 69. szám alatt tartja meg rendes közgyűlését amelyre most bocsátotta ki az elnökség a meghívókat.

A közgyűlés napirendjén a következő ügyek lesznek:

I. Elnöki előterjesztések.

Debreceni Lajos alelnök legfelsőbb kitiintetése. A székház építkezés ügyeiről. A debreceni iparművészeti kiállítás. Az iparügyi jegyzők tanfolyamáról. Honvédség 1913. évi bakancs szükségletének szállításáról. Az építő mesterségek gyakorlására alakított vizsgálóbizottság szervezéséről. Dr. Julow Viktor s. fogalmazónak kamarai fogalmazóvá való kinevezéséről. Dr. Radó Rezső és dr. Julow Viktor fogalmazók védjegyzelési hivatali esküjéről. Jelentés a folyó ügyekről.

II. Titkári jelentés az ügyforgalomról.

III. Miniszteri elintézkedések a kamara felterjesztéseire.

Vasuti darabárak biztos csomagolása. Új gyorsvonatok beállítása Budapest—Debrecen között. Kassa—Temesvári közvetlen vasuti összeköttetés. A debreceni Mesterutcai postahivatal felállítása. Debreceni gypajuaució.

IV. Államsegélyes ügyek.

V. Ösztöndíjak, munkásiutalmak.

Tanulmányuti ösztöndíjak. Iparos önállósulási ösztöndíjak Lőkövits-alapítvány. Voigtländer-féle ösztöndíjak. Golberger-féle ösztöndíjak. Ipari munkások kitiintető jutalmi. Tanonciskolai kitiintető érmei.

VI. Vasut, posta, telefon.

Zárt tehervonatok rendszeresítése az ősi szállítási idény alatt. Ömlesztett gabona küldemények zsákjainak kezelése. Közvetlen csomagszállító vonatok beállítása Budapest—Debrecen—Szatmár között. Telefon-előfizetők névjegyzéke.

VII. A polgári iskola reformja.

VIII. Az iparfejlesztési törvény megújítása.

IX. Nyers állati bőrökkel foglalkozó munkások egészségének megóvása.

X. Törvényhatóságok szabályrendeletei

Debrecen sz. kir. város bérkocsis szabályrendelete. Debrecen sz. kir. város közvágóhídi szabályrendelete és több város és község szabályrendelet tervezete van.

XI. Vásárok, vámok.

XII. Társ kamarák és rokonintézmények megkeresései.

A vasúti személdíjazás reformja. Magyarországi helységnevek használata az osztrák viszonylatban. Általános ipari szakcím-tár kiadása. A szikvizüvegek kötelező tartalmá.

XIII. Kereskedelmi és ipari jogi vélemények.

XIV. Kérelmek kamarai segély iránt.

XV. Indítványok.

Az egyetemi kórház

Megbízás a tervek elkészítésére.

A rég óhajtott és annyi áldozatkészséggel a megvalósításhoz segített debreceni egyetem kérdése a képviselőházban az erre vonatkozó javaslatnak elfogadása által abba a stádiumba került, hogy annak létesítésére most már komolyan gondolni kell és lehet annál is inkább, mert a törvényjavaslatot a főrendiház pénzügyi és közjogi egyesített bizottsága is lelkes örömmel fogadta és bizonyos, hogy a főrendiház maga is készséggel és azonnal elfogadja, valamint, hogy a királyi szentesítés is mihamarabb meg lesz.

A debreceni egyetem létesítésének azonban, amint azt a képviselőház bizottságában az egyik főszóaló nagyvonalúan kifejezte, a debreceniek részéről sine qua nonja az, hogy az egyetemen az orvosi fakultás is meg legyen. Tudjuk, hogy ez elől a kultuszminiszter sem zárkózott el s az orvosi fakultás létesítését is kilátásba helyezte, ha Debrecenben egyetemi célokra alkalmas kórház lesz. Ezt a közgyűlés már meg is szavazta, a 35 holdas nagyverdei területet, a költségeket megadta s megbizta a tanácsot, hogy a tervek beszerzése iránt tegye meg az intézkedéseket.

A tanács a vázlatos tervek és költségvetést Kenéz Gyula dr. kórházi igazgató útján Korb Flóris műépítész-től be is szerezte, aki az egyetemi építkezésekre is az államtól megbízást kapott. Kenéz Gyula dr. bejelentette a tanácsnak, hogy Korb Flóris a vázlatos terveket elkészítette s a kórház 7000 koronát számítva ágyanként 420 ágyval készülne. A tanács erre most újból megbízta Kenéz Gyula dr. Korb Flóris-sal, aki a terveket a Mérnök és Építész Egyület szabályaiban meghatározott áron készíti el, a terveket csináltassa meg és pedig tekintettel arra, hogy az egyetemi törvény már késznek tekinthető és az előmunkálatok, a planirozás és egyéb munkák már ez év őszén megkezdődnek, igen sürgősen, hogy az orvosi fakultás létesítése ne szenvedjen halasztást a kórház miatt.

A tanács utasította az építész, hogy a tervezésnél 2945000 korona maximális költségvetésre legyen figyelemmel és ez összeget, amelyben a kórház teljes felszerelése befoglaltatik, túl ne lépje.

Kenéz Gyula dr., akinek agilitását és a kérdésben kifejtett nagy munkásságát Debrecen jól ismeri, mert hiszen az egyetem ügyében neki nagyon sokat köszönhetünk, legközelebb intézkedik a tervek elkészítése iránt, amelyekre vonatkozóan Korb Flóris-sal már előzően értekezett. Megnyugtató, hogy a tanács maga is sürgősen kíván ez ügyben most már intézkedni, de megnyugtató az is, hogy a tervek elkészítésével Korb Flóris bizzák meg, aki e tekintetben szaktekintély s akinek már több ily elsőrangú munkája van.

Ongyilkos pénzeslevélhordó

246 korona hiány miatt

Ma reggel 6 óra után a vasúti központi kézbesítő-postahivatal esendjét hatalmas fegyverdörrenés rázta meg. Az épület egyik félreeső helyéről jött a lövés, mely egy három gyermekes családot tett árvává s egy megtévedt családapát ragadott el az élők sorából. Az ok annyira csekély, a kár, mely ezt előidézte, oly jelentéktelen volt, hogy annak elhárítása és megtérítése mi nehézséget sem okozott volna az öngyilkossá lett embernek, aki mint postai csomag és pénzküldemény kézbesítő, tekintélyes jövedelemre tett szert. De felettes hatósága sem gördített volna nagyobb akadályt, hogy a 246 korona 11 fillért kitevő hiányt pótolhassa. Egy kis fegyelmi dorgálással szabadult volna meg szorult helyzetéből.

Köny szöki az ember szemébe, amikor látja, hogy ez az ember aki éppen a mai napon töltötte be szolgálati évének 21-ik esztendejét — 1891. június 13-án lépett szolgálatba — milyen könnyen és megdöbbenéssel veszti a fegyvert a kezébe, hogy ezzel egy oly tartozását egyenlítse ki, melyet nálánál sokkal tehetségtelenebb és szegényebb emberek is máról-holnapra készpénzzel szoktak kifizetni.

Gulyás Istvánnak hívják a szerencsétlen pénzeslevélhordót, aki a korai órákban, mielőtt még altiszti társai megkezdtek volna működésüket, bejött hivatalába s itt észrevétlenül kezeihez vette a hivatalban levő 12 milliméteres szolgálati revolvert és azzal egy jól irányzott lövést tett koponyájába. — A golyó balhalántékán hatolt be s fejének jobb oldalán szaladt ki. És oly erős volt, hogy még ezután a falba is mélyen befuródott.

Akkor még alig néhányan voltak a hivatalban s ezek is a földszinti kézbesítő hivatalban szorgoskodtak, míg az öngyilkossá lett ember az emelet egyik legfélreesőbb zugában követte el végzetes tettét. Így senki sem volt közelében s mikor észrevették, már csak beállott halálát konstatálhatták. Az eset hire reggel 7 óra felé terjedt el a vasúti postaállomás személyzete között s érthető megdöbbenést keltett. Azonnal jelentették az öngyilkosságot a hivatal vezetőjének: Mészáros József főnökhelyettesnek, aki rovacsolást rendelt el a szerencsétlen ember ügykörében s megállapította, hogy 246 korona 11 fillér a rábizott pénzből hiányzik. Ez vitte a kétségbeesett embert az öngyilkosságba. Levelet nem hagyott hátra.

A „Debreceni Független Ujság“ munkatársa beszélgetést folytatott Mészáros József hivatalfőnökkel, aki az eset kapcsán a következőket mondta:

— Gulyás Istvánt a hivatalban mindenki megbízható embernek ismerte. Ilyen természetű ügye még egyetlen egy sem volt. Mondják, kissé hajlott a könnyelműsége, de ez hivatali kötelessége teljesítésében nem akadályozta.

— Ma is — úgy tudom — legelsőnek jött fel hivatalába és semmiféle különösebb kedélyháborgást nem mutatott. Hét óra tájban aztán jelentették, hogy öngyilkos let. Én rögtön megejtettem a rovacsolást, mely 246 korona 11 fillér hiányt mutatott fel. Ugy látzik, ez vitte végzetes tetteire.

— Ha a hiányt jelenti, lehetett volna-e segíteni rajta?

— Ez esetben a nagyváradi igazgatóság-nak jelentettem volna az esetet, honnan a vizsgálatot feltétlenül lefolytatják. Hogy ez mint döntött volna, azt most megállapítani nem tudják. Annyi azonban valószínű, hogy állását nem veszítette volna, mert sem ilyen szabálytalanságért büntetve nem volt, sem az összeg nem olyan jelentékeny, hogy azt megtéríteni nem állt volna módjában.

— Hogy történik a kézbesítővel a leszámolás?

— Naponként. De van rá eset, hogy 2—300 korona kezeik között marad, még át nem vett, de kézbesítésre kiadott postái, leginkább utánvételes csomagok beváltása folytán. Ennél nagyobb összeget leszámolás nélkül sohasem engedünk még a legpontosabb és legrégebb kézbesítőnél sem visszatartani. Ez az összeg pedig nem olyan, hogy azért az állásukat és az életüket kockáztassák az emberek. Sajnálom szegény Gulyás Istvánt!

Ilyen emberségesen nyilatkozott meg a halálba menekült ember hivatalfőnöke s ha más, ezen a szemponton kívül fekvő okok nem kényszerítették Gulyás Istvánt, hogy fegyvert vegyen a kezébe, bizony rosszul lümpelte meg hivatali szolgálatának 21-ik évfordulóját.

HIREK

— A király kilovagolt. Bécsből táviratozzák: A király — sok hónapi szünet után — ma újra lovagolt Schönbrunnban. Öfelsége lovaglása félóra hosszát tartott, és Kinski gróf volt a kísérelője.

— Német tudósok Debrecenben. A német földtani társulat 25—30 tagja Magyarországon tanulmányutat tesz és e között több napra Debrecenbe is eljönnek. Teleky gróf tegnap itt járt Debrecenben és kérte a város tanácsát, hogy fogadja a külföldi tudósokat a város vendégeként. Amit a tanács — mai határozata szerint — igen szívesen teljesít is. A tanács megbízta Tóth Mihály dr. tanácsnokot, hogy szervezzen egy fogadó bizottságot, amelynek tagjaiul megjelölte már eddig is Ecsedy István dr., Pröhle Vilmos dr., Török Péter tanárokat. A bizottságot K. Tóth Mihály tanácsnok fogja kiegészíteni. A német földtani társulat tudós tagjai szombaton e hó 29-én érkeznek meg. Este ismerkedési estély lesz, vasárnap délelőtt nagygyűlés lesz, amelyen vetített képekkel előadásokat fognak tartani, délután a Nagverdőre mennek ki, este vacsorát ad a város. Hétfőn kimennek a Hortobágyra, ahol tanulmányokat végeznek s ahol délből a város megvendégeli a tudósokat.

— Debrecen a magyar városok kongresszusán. A törvényhatósági bizottság legutolsó közgyűlésén kimondta, hogy Debrecen városa is belép a Magyar Városok Országos Kongresszusába. E határozat értelmében a városi tanács ma kiutalta 200 korona tagsági díjat s a belépést bejelentette a kongresszus elnökének Bárczy István polgármesternek.

— Takarékoskodás a város fájával. A városi tanács ma kimondta, hogy hasított fát nagyobb tömegben senkinek sem ad most el, nehogy a viszontelárusítással visszaélés történjenek. Kimondta azt is, hogy a sámsoniaknak csak az egyház és iskolák részére engedélyez fát.

— Az idej hadgyakorlatok. Makóról táviratozzák: A makókönyvekbeli nagy hadgyakorlatok ügyében ma a második honvédkerület három tábornoka és huszonhárom vezérkari tisztje Magyarsanád és Apátfalva községekbe érkezett terepszemle végett.

— **A presbiterium ülése.** A debreceni református egyház e hónap 15-ik napján, szombaton délután 3 órakor az egyház tanácsstermében presbiteri gyűlést tart, amelynek 27 pontból álló tárgysorozatán szerepelnek a következők: A városi tanács átirata a központi temető ügyében létesítendő bizottságba megbízottak kiküldése, a gazd. intézet épületében egy tanteremnek és két szobának tanítóit otthonul átengedése tárgyában. Az esperes megküldte a hajdumegyei kir. tanfelügyelő megkérését némly elemi iskolahiányának megszüntetése tárgyában. A bérházépítő bizottság beterieszti a kir. József Műegyetem kísérleti állomásának hivatalos bizonyítványát a Debreceni Mészhomokkő-Téglagyár készítményeinek megvizsgálásáról és a vizsgálat igen kedvező eredményéről. A bérházépítő bizottság beterieszti a még ki nem adott munkákra vonatkozólag kötött szerződéseket megerősítés végett. Mészáros János lemondása az egyházi tisztről. Az iskolaszék végzése a Népkolai Szervezet és Pragmatika megszerzése. Szilágyi Julia (Ormósné), Zong János, Jobbágy Ferenc, Káposztás Imréné, Budaházy Jenőné tanítók és tanítónők helyettesítéséről és Herceg Béla, Nagy Imre, Karsai János tanítók fizetési pótlékáról. Az iskolaszék javaslata iskolák építésére vonatkozólag. Végül több jelentés adományokról, építkezésekről, a választók névjegyzéke ellen beadott felebbeszésekről.

— **Merénylet a horvátországi királyi biztos ellen.** Zágrábból táviratozzák: A nyomozás most azon a csapáson halad, vajjon emn volt-e a bán ellen elkövetett merénylet amely nyilván életébe fog kerülni Hervoics báni tanácsosnak, forradalmi diákmozgalmi műve. Erre vall az a körülmény, hogy a rendőrség már körülbelül hatvan gyanús egyetemi hallgatót és középiskolai tanulót fogdosott össze, akik közt egészen fiatal, 15—18 éves ifjak is vannak, a gimnázium alsóbb osztályú növendékei. Sok jel szól amellett, hogy a letartóztatott diákok a Starcevic-párti ifju-horvát szövetséghez és az ugynevezett új radikális szervezethez szítottak, a mel yelégedetlen a mostani közviszonyokkal.

— **Popper Alajos dr. arcképeinek leleplezése.** Debrecen város társadalmi nem régen vesztette el egyik legkiválóbb, legrokonszenvesebb tagját Popper Alajos dr. Nagy emlékének tiszteletére a debreceni izraelita szent egyület megfestette az elhunyt arcképet, amelyet nagy ünnepek keretében most fognak leleplezni. A leleplezés fényes ünnepségére a következő meghívót bocsátotta ki a szentegylet elnöke: A debreceni izr. szent-egylet volt érdemű főorvosa néhai dr. Popper Alajos ur arcképeinek leleplezése céljából 1912. évi június hó 16-án vasárnap délelőtt fél 12 órakor József kir. herceg-utca 26. sz. alatti tanácsstermében ünnepélyt rendez. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Megnyitó beszéd. Mondja: Stern József elnök. 2. Ünnepi beszéd. Tartja: Krausz Vilmos főrabbi. 3. Emlékbeszéd. Tartja: Dr. Szántó Sámuel.

— **Katz Jakab temetése.** Tegnap délután általános részvét mellett helyezték örök nyugalomra Katz Jakab zálogháztulajdonost, tekintélyes debreceni kereskedőt, aki sokáig volt az izraelita hitközség elnöke s jelenleg is az iskolaszék gondnoki tisztségét töltötte be. Az Arany János-utcai gyászházban lefolyt szertartáson társadalmunk minden rétege képviselve volt s mély megindulással kísérte utolsó útjára a közbecsülésben állott Katz Jakabot. A helybeli izraelita templomi énekhar gyszádalokat adott elő. Krausz Vilmos főrabbi pedig megható bucsubeszédet mondott ravatala felett.

— **Vizsgák a közigazgatási tanfolyamon.** A debreceni közigazgatási tanfolyam hallgatói részére az írásbeli vizsgálatok a városháza közgyűlési termében július 1-én, a szóbeli vizsgálatok pedig július 4. 5. és 6-án ugyanott lesznek.

— **Baleset munkaközben.** Asztalos Miklós a Péterfia-utcában épülő új iskola munkálatainál, mint állás készítő van alkalmazva. Ma délelőtt is ott szorgoskodott az állványon mikor egy vassin ledőlt s a jobb lábára esett. Súlyos sérülésével a kórházba szállították.

— **A bécs-berlini repülőverseny díjai.** Bécsből táviratozzák: A berlin-bécsi körrepülés zsűrije a következőképpen osztotta ki a díjakat: Hirth kapta az egész ut megtételeért a 40.000, Csákay a 7000 koronás díjat. A legalább is egy etapot befejezett utakért Hirth 6100, Csákay 6000, Bergmann 4850 és Krieger 2850 márkát kaptak. A legjobb teljesítményért Hirth 5000, Csákay 3000 és Bergmann 2000 márkát kaptak. A három első érkezőnek a repülés idejére való tekintettel kitűzött díjakból Hirth 5000 márkát kapott. Hirth kapta meg Bécs városának tiszteletdíját, a porosz Zsigmond herceg tiszteletdíját és igénye van a porosz hadügyminiszteriurnak 8000 márkás díjára. Csákay megkapja Frigyes porosz herceg és Alsóausztria tiszteletdíját. Az osztrák aeroklub elnökségének tiszteletdíját Schöller hadnagy, az első német utas kapta. A porosz közmunkaügyi minisztériumnak az első osztrák utas részére kiírt tiszteletdíjat Nieltner főhadnagy kapta meg.

— **Adókiivetés.** Debrecen város adóügyi osztálya a következőket közli most egy hirdetésben az adózó polgárokkal: Az 1912. évi I., II. osztályu kereseti adó kiivetési listák elkészülvén, azokat az 1883. évi XLIV. t.-c. 16. §-a értelmében június hó 14-ik napjától június hó 21-ik napjáig a városi adóhivatalban 8 napi közszemlére tették ki. Miről az adófizető közönséget oly felhívással értesíti a városi adóhivatal, hogy ezen listákat elmentett helyen a hivatalos órák ideje alatt bármikor tekinthet meg és ha a kiivetés ellen alapos kifogásuk volna: felszólalásaikat a városi adóügyi osztálynál 15 nap alatt annyira inkább adják be, mivel e tárgyban később beérkező panaszokat figyelembe nem veszik.

— **A selyemtenyésztés érdekében.** A városi tanács a selyemtenyésztés érdekében most a következő felhívást és értesítést adta ki: A közönség figyelmébe. A selyembogár tenyésztés megvédése érdekében közhírre tétetik, hogy aki az utakon és utcákon levő eperfákra a selyemtenyésztőknek a levélszedést akadályozza kihágást követ el és az 1894. évi XII. t.-c. 93. §-a értelmében 100 koronáig terjedő pénzbírsággal fog sújtatni.

— **A városi kisajátított házak.** Debrecen városa város rendezési okokból megvette a Vendég-utca 4. számú házat. Ez azonban oly rossz karban van, és annyira elhanyagolt, hogy a főkapitány most előterjesztést tett a tanácsnak annak lebontása iránt. Időközben azonban bérlője akadt a háznak, aki 600 korona évi bért ajánlott a házért s kötelezte magát, hogy a szükséges reparációkat a maga költségén elvégzi. A gazdasági felügyelő és a mérnöki hivatal úgy találta, hogy a ház javítás esetén lakni is lehet s így a tanács ma tanácskozott a fölött, hogy bérbeadja-e a házat, vagy lebontsa. Végül is kevésnek találta az ajánlott bérösszeget s utasította Vargha Elemér dr. tanácsnokot, hogy tulajdonképpen mennyi és milyen javításokat akar végezni az ajánlkozót, nem hajlandó-e több bért adni. Közben ez is meg fogja gondolni a dolgot s ott áll a drága ház. Nem fogják sem kivenni, sem kijavítani, hanem megvárják, amíg magától összedől.

— **Megmarta a kutya.** Domján Imre és Gönci Lajos Csapókerti gyermekek ma este felé a Mátyás király-utca 2. számú ház előtt egy kutyával találkoztak, amely reájuk ugrott s előbbinek ujját, Gönci Lajosnak a hátsó felső combját összemarta. A rendőrség utasította a gypmesteri telepet, hogy a kutyát fogja be, mert úgy látszik, hogy veszett volt.

— **Harcászati lögyakorlat.** A cs. és kir. 61. gyalogezred 2. zászlóalja f. évi június hó 19-én reggeli 7 órától déli 12 óráig a Sárkut tanya melletti harcászati lőtérre éles golyóval céllovészetet tart. Mikor is ott egy a gya log, mint a járművel való közlekedés életveszélyes és hatóságilag tiltva van.

— **Balogh Mária levele.** Nem az, melyet a nótában leszögeztek. Sőt ellenkezőleg. Éppen nem szerelmes levélről van szó. Hanem arról, amelyet ma este írt Balogh Mária az édesanyjának, akinek tudára adta, hogy itt hagyja ezt az árnyékvilágot, amelyben a nagysága meg is dorgálja a cselédiét, ha nem úgy végzi a dolgát, ahogy asszonva követeli. Ezt a levelet aztán nem az édesanyja, hanem egy inasgyerek kapta kezébe, aki mindjárt rendőrért szaladt s ez Balogh Mária előállította a rendőrségen. Itt Fehér Mihály rendőrbiztos hallgatta ki, akinek azt mondta, hogy még maga sem volt tisztában vajjon öngyilkos legyen-e és ha igen, mivel is kövesse el tettét, hogy ne szenvedjen. Mert — mondja — szenvedett eleget ma délután gazdasszonyától. Most azonban már meggondolta magát s inkább élni akar, sem hogy egy asszonvért halálra szánja magát. Vissza is ment mindjárt helyére.

— **A detektívek nyári ruhája.** A polgári ruhában szolgálatot teljesítő rendőrök azok ötelességszerűen járnak polgári ruhában, eddig a saját költségükön csináltattak ruhát, ami a legnagyobb méltánytalanság volt, mert az amugy is szegény, kevés fizetésű, nehéz szolgálatot teljesítő közegeket nagy költséggel terhelte. Most a főkapitány előterjesztést tett a tanácsnak, hogy a ruha elkészítésére adjon segélyt ez embereknek. A tanács teljesített is e kérést s elfogadta a főkapitány előterjesztését.

— **Nagy tűz a fővárosban.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Hatalmas tűz pusztított az éjszaka a fővárosban. Két raktárt hamvasztottak el a lángok és csak a gyorsan kivonult tüzoltóságunk köszönhető, hogy nagyobb veszedelem nem történt. A Soroksári-ut 119. száma alatt van egy gyapju- és vegytisztító intézetnek a raktára, melynek szomszédságában nagy telken terül el a Miklós- és Beck-féle cirokraktár. A két raktárral szemben van a fegyvergyár, ahol állandóan nagymennyiségű lőpor és dinamit van főlhalmozva. A tűz éjjel háromnegyed egy órakor ütött ki a rongyraktárban. A gyulékony anyag hatalmas lánggal égett és pár perc múlva már lángokban állott a mellette levő cirokraktár is. A tüzhöz gyors egymásutánban érkeztek meg a központi, erzsébetfalvai és az önkéntes tüzoltók. Minthogy a két raktár már nem volt megmenthető, a tüzoltóság tisztán arra szorított, hogy a fegyvergyárat védje meg, a legelső láng átcapása borzalmas katasztrófát idézett volna elő. A tüzoltók fáradozása sikerrel járt. A fegyvergyárat megmentették, a két raktár azonban teljesen elhamvadt. A kár meghaladja a 30.000 koronát. Hogy mi okozta a veszedelmet, nem tudják.

— **Kegyelmet kapott a nagyváradai gyilkos.** Nagyváradról jelentik: Sipos Bálint, a jákóhódosi rablógyilkos, akit a nagyváradai törvényszék kötél általi halálra ítél, ma királyi kegyelmet kapott. Az uralkodó döntése ma délelőtt érkezett le a nagyváradai törvényszék elnökéhez, aki azt ma délután hirdeti ki Sipos Bálint előtt.

— **Fiatalok, ha fegyverrel játszanak.** Ily címen megírtuk, hogy Rosenfeld Áron, nagylétei bádósgossegéd Bernstein Róza 16 éves leányzót egy fegyverből véletlenül mellbelőtte és a debreceni kórházba szállították. Most már tul van a veszélyen, elhagyta a kórházat és megjelent szerkesztőségünkben ahol elmondta, hogy Rosenfeld Áronhoz semmiféle bizalmas érzelm nem fűzi s így az az értesítés, mely a baleset eredetét szerellemmel hozza kapcsolatba, téves. Készséggel regisztráljuk.

— **A párisi apacsok újabb büne.** Párisból jelentik: A lariboisieri kórházba négy suhanc bevitt egy súlyosan sebesült férfit, aki már haldokolt s még le sem fektették, meghalt. A fiatalemberek időközben kerekelt oldottak. A rendőrség kiderítette, hogy a szerencsétlen apacsok áldozata lett. Ő is a halott-rabló banda tagja volt, de társai árulónak hitték és négy golyóval megölték. A négy gyilkos apacsot titkosrendőrök tegnap kinyomozták s elkeseredett revolverharc után elfogták.

— **Uj utca nyitása a Homokkertben.** A homokkerti lakosság egy része kérvényt adott be a városi tanácshoz, hogy a Lónyavutcat nyissa meg. Az érdekeltek közül mind-egyik fölajánlotta, hogy az utca nyitáshoz szükséges telket ingyen adja, csupán a koporsógyár vonatkozott ez ajánlatot aláírni. A tanács érdemleges tárgyalás előtt a kérelmet azzal adta vissza a kérelmező homokkertieknek, hogy a szükséges tervvizlatot is nyújtják be, amikor azután a tanács az utca megnyitása iránt az erre vonatkozó szabályzatokra figyelemmel minden valószínűség szerint intézkedni fog.

— **A szerelem.** Kiss Sándor 21 esztendő legény már régebben udvarolt egy debreceni polgárleánynak. Tegnap ugy látszik, valamin összezdültek, mert a fiatal suhanc elkeseredésében Fűvészkerutca 7. szám a. lakáán revolvert fogott s azzal mellbelötte magát. Beszállították a kórházba, ahol még e percben is eszméletlen állapotban van.

— **A mai cselédek.** Benkő János nyugalmazott honvédszázados e hó 8-án szolgálataiba fogadta Kozma Zsuzsanna 48 esztendő háziasszonyát, aki 9-én el is foglalta helyét, honnan két husvásárlási könyvvel és 7 korona készpénzzel elküldték házi szükségletek beszerzésére. El is indult, de máig sem tért haza. Azt mondja, nehéz volt a csomag és egy asszonyt fogadott, aki a Dégenfeldtérrel hazaségítse azt. De a nagy tolongásban valaki kiragadta ennek kezéből a csomagot s mert az elveszett, félt hazamenni gazdájához. A rendőrség ezt a mentseget nem fogadta el és Kozma Zsuzsannát fogvartartotta.

— **Egy jól szervezett női zenekar** játszik esténként a Magyar Király kávéházban Bumann (Biró) Irén gordonka művész nő közreműködésével Miskolczi Sándor karmester vezetésével.

— **Mosó pongyolák** remek választékban 10 korona Halmágyinál.

— **Nagy látványosság.** A debreceni fűszerkereskedők június 15-től kezdve június 24-ig bezárólag egy, kizárólagosan a Luna kénes alkalikus ásványvíz termékeiből rendezett kirakatversenyen vesznek részt. A verseny díjait a forráskezelőség egy 100 koronás készpénz első, egy 50 koronás készpénz második, egy 50 koronás készpénz külön és három 10-10 láda Luna-víz harmadik díjban állapította meg. A külön díjat a nagyközönség ítéli meg, a Luna kénes forrás főraktára Szatmárnémeti, Rákóczi-u. 26. sz. alá intézendő szavazatokkal, — a többi szabályszerűen összehívott jury.

A bécsi, londoni és párisi kiállításokon aranyéremmel és oklevéllel tüntették ki

**a Fáy-arczcrémet
Fáy-szappant
és Fáy-poudert**

mint legjobb arczszépítő szert, melynek használatát minden szep 6 és májfoltt 3 nap alatt eltűnik! Ára 1—1 korona. Kapható a készítő

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszertárban

Kossuth-utca 8. (a színház mellett.)

— **Nyaralásra,** üdülésre két gyermeket kitűnő levegőjű szepességi községben, elfogadok. Bővebb, szóbeli felvilágosítás nyerhető a kiadóhivatalban, vagy írásilag Pitonyák János tanítónál Merényben (Szepesmegye).

— **Selyem, gumí, lüster és angol uti köpenyek** dus választékban, ugyszintén uti ruhák rendkívül olcsón árusítatnak Halmágyi Sámuel főüzletében Piac-utca 47.

— **Ócska tankönyvekért** legtöbbet fizet **Aczél antiquáriuma.**

— **A Nemzeti kávéházban** naponta még itt nem létezett Tiroli zenekar ének- és bőhózatokkal összekötte működik. Beléptidij nincs. Ételek és italokról gondoskodik Rosner A. kávé.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitel	882.95
Csehrák hitel	63.9
Csehrák koronajáradék	88.65
Államvasút	730.—
Jelzálogbank	469.60
Rimannurányi	763.50
Salgótarjáni	75.3
Közuti vasút	762.—

Irányszat:

Magánleszámítolási kamatláb:

Bécs 4 7/8%, Berlin 4%, London 2 1/8%.

Budapesti gabonátőzsde.

Svaz E. (Strasser és König) debr. bizományos távirati jelentés	11.28
Buza szeptemberre	—
- áprilsra	—
- májusra	9.40
Rösa októberre	9.05
Zab októberre	7.26
Tengeri májusra	8.67
Tengeri 1912. év júli	8.76
- augusztusra	8.93
Tengeri szept.	—

Készárú eleinte 10 olcsóbb, később változatlan.

Az aratósztrájk lehetőségét némely sajtó-organum tulságos komoly szinben igyekszik feltüntetni. Az óvatosság mindenestre fél győzelmet jelent, azonban az eddig tapasztalt jelenségeknek egyelőre nem igen tulajdoníthatunk nagyobb fontosságot, mint az utóbbi időkben évenként — majdnem kivétel nélkül — megismétlődő egyes próbálkozásokat az őszön kötött szerződési feltételek javítása iránt. Ezek a sporadikus sztrájk mozgalmak — mint a tapasztalatok igazolják — a legtöbb esetben a kölcsönös méltányosság alapján még idejében elintéztést nyernek és csak a legritkábban válik szükségessé hatósági beavatkozás, melynek kellemetlen következményeit egy a munkaadó, mint különösen a munkásnép ismeri és hacsak a faluzni szokott lelketlen izgatók hálójába nem akadnak, éppen ez okból igyekeznek is elkerülni. Tudják már az aratók nagyon jól, hogy a biciklis faluzók nem igen törődnek lelketlen munkájuk következményeivel s ha sikerül kisiklaniok a hatóság büntető keze közül nem gondolnak a télire kenyér nélkül maradt családok szomorú helyzetére.

Most még nem igen lehet megítélni, hogy milyen eredményekhez jut az izgatás, minél fogva a mai mozgalmak időkben kellő óvatossággal kell eljárni mindenben, hogy egy esetleg bekövetkező veszedelem a gazdaközönséget készületlenül ne találja. Az aratógép-tartalékok beszerzésének mindazáltal nem célunk reklámot csinálni, hanem első sorban azon körülményt ajánljuk a gazdaközönség figyelmébe, hogy Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter ez idén is

gondoskodott a szükség esetén beállítható aratómunkásokról, kiknek igénybevételéért akár a vármegyei gazdasági felügyelőség utján, akár közvetlenül is fordulhat a közönség a földművelésügyi miniszteriumhoz. A politikai hatóságok szigorú utasítást nverték a mozgolódások szemmel tartására, kellő időben való erélyes közbelépésre, mely ugyancsak megnyugtató hatása: de meg nem kerülheti el figyelmünket az a körülmény sem, hogy a szociáldemokrata pártvezetőség maga sem bizik az általános aratósztrájk lehetőségében. Ha mégis sikerülni fog neki a sztrájk tüzet fellobbantani, ezt mindenestre a politikával hozza kapcsolatba és valószínűleg azon uradalmak ellen irányítja, melyeknek birtokosait a konzervatív választófog hiveinek tart.

Itt kerül aztán majd sor esetleg a tartalékgépekre, melyek azonban — sajnos — nem fogják átszolgáltatni az általuk megkezesett részt a lelketlen izgatás munka nélkül maradt áldozatainak. Bizunk a magyar mezőgazdasági munkások józanságában, mely leginkább lesz hivatva saját érdekében elhárítani a kizárólag tőlük függő veszedelem sötét felhőit.

Fizetésektelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetés képtelenségeket jelenti: Deutsch és Rosenberg Székesfehérvár, Pascrotti Brunó Zára, Bartók Ernő Ipolyság, Petrovics Márton Eszék, Hermann Antal Belovár, Blum Miksa fia, cégtulajdonos Balog Zsigmond Pécs, Petz Antal Nagybecskerek és Lövi Lajos Salgótarján.

166—1912. vhsz.

Árverési hirdetés.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a debreceni kir. törvényszéknek 1912. évi P. 64. sz. végzése folytán Gutfreund Sámuel dr. ügyvéd által képviselt Brassói Általános Takarékpénztár végrehajtó részére 1491 kor. 92 fill. tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperesektől lefoglalt és 1320 kor. becsült ingóságokra a derecskei kir. bíróság 1912. V. 10/4 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nverték volna, alpereseknek a Vérteshez tartozó Kiss Sándor tagon levő lakásán leendő megtartására határidőül 1912 évi június hó 18-ik napjának délután 1 órája kintetik, amikor a bíróság lefoglalt 10 drb sertés, cséplőgép, szóró rosta és tengeri daráló a legtöbbet igényező készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulirt kiküldöttnél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Derecskén, 1912. évi május hó 27. napján.

Sir Nándor
kir. bir. végrehajtó.

Uj üzlet! Uj üzlet!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy **Miklós-utca 1. sz. alatt** új fióküzletet nyitottunk.

Midőn ezt szives tudomására hozzuk, biztosítjuk, hogy megbízásainkat mindig pontosan és kifogástalanul hozzuk kivitelbe.

Nagybecsű pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel

HRABÉCZY Első Debreczeni Gőzmosó, Vegytisztító és Ruhafestő Részvénytársaság.

Főüzlet és gyár:

Széchenyi-utca 42. sz.
Telefon 323.

Fióküzletek:

Csapó-u. 30. — Telefon 668.
Hatvan-u. 11. — Telefon 578.
Miklós-u. 1. — Telefon 11-48.

Felvevő telep:

Piacz-u. 22. Glück Ede dívatáruháza. — Telefon 602.

Nagy látványosság!

A debreceni fűszerkereskedők

június 15-től kezdve, június 24-ig bezárólag

egy kizárólagosan

a LUNA kénes alkalikus ásványviz-termékeiből

rendezett

KIRAKAT-VERSENYEN

vesznek részt.

A verseny díjait a forráskezelőség egy 100 K-ás készpénz első, egy 50 K-ás készpénz második, egy 50 K-ás készpénz külön és három 10-10 láda LUNA-viz harmadik díjban állapította meg.

A külön díjat a nagyközönség ítéli meg, a Luna kénes forrás főraktára

Szatmárnémeti, Rákóczi-u. 26. sz. alá

intézendő szavazatokkal, a többi szabályszerűen összehívott jury.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 sorig 50 fillér, asontul minden sor 5 fillér, a legkisebb hirdetés 50 fillér.

Vastag betűből szedett minden sor 10 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakosdánál tessék választékosan osatolni.

Betöltendő.

Könyvelésben jártas jó és helyes írású kisasszonyt azonnali belépésre keresek. Reiter (Zenede-épület.)

Ügyes varró és tanulólányok felvétetnek a Piltzer-szalomba, Széchényi-u. 11. szám.

Jó megjelenésű uri ember helyi képviselőnek fix fizetés és jutalék ellenében kerestetik. Kereskedőknél jól bevezetett uri ember előnyben részesül. Csakis írásbeli ajánlatok «Tiszteletes kereset 999.» a kiadóhivatalba intézve fogadtatnak el. Ed-digi foglalkozás megjelölendő.

Ügyes, csinos varró leányok felvétetnek Hal-mágyinál.

Bármiféle cím, körlevél, avagy boríték címzését elvállalok és azt gyorsan elkészítem. Jóírású fiatal ember. Cím a kiadóba.

Adás-vétel.

Gróf Andrássy, Tesseni, H.-Böszörményi szövetekezeti és Hungária tea vajak uradalmi írósvaj, gyenge turó mindennap friss kapható Deutsch Lajos főüzletében Piac-utca 38. és fiók üzletében Piac-utca 72. sz.

Mindenki szeret olcsón vásárolni a Kézimunka Czipő Áruház a legjobb és legolcsóbb áruval ellátva. Bevezetve férfi és női fehérnemű és divatcikkek. Egyszeri vásárlás mindenképp meggyőző. Szíves pártfogást kér **Klein Izsó,** Csapó-u. 18.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiú öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel **Kaiser Salamon,** Telefon 685.

Önt is érdekli! Női és férfi kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. **Kohn Hermann** utóda **Zempliner Arthur,** Hatvan-u. 17.

Különféle.

Magyar-szász gyermekesere. Stephanic Fritsch, született Czekelius lakik Nagyszébenben, Berg-utca 6. szám alatt, saját legalább egy hold területű gyümölcsös kertjében épült házában. Háza a város legszebb helyén van, kertjéből sétával alkalmas szép rétre jutni. A kert végén saját fürdő kabinja van, közel nyilvános nap- és szabad vízfürdő. A család egyike a legelőkelőbb szász családoknak és semmi kívánni valót nem hagy fenn. Nyárára 21 éves leányát adná cserébe, előszeretettel vidéki földbirtokos családhoz. Utthon még 17 éves leánya és 11 éves fia marad. Bővebbet dr. Medgyesi járásbírónál, Debreczen, Bethlen-u. 17.

Péterfia 64. sz. házat eladom.

Értekezzen d. u. 2-4 órakor Egy-háztér 13. Bisothka.

Munkáslányok
felvétetnek
a Dobozygyárban
Fürdő-utca 4. sz. (Margitfürdőtelep.)

Az Első Takarékpénztár

átköltözködése folytán megürült **Kossuth-u. 3. sz. alatti első emeleti helyiségek**

üzletnek vagy irodának kiadók.

Bérekocsisok

és fuvarosoknak különösen alkalmas közvetlen a Hungária-malom mellett a Poroszlai telepen **egy jól bekerített lakóház, istálló és kocsiszin**

azonnal kiadó.

Minden oldalról könnyen megközelíthető, villanyos megállóhoz közel, **barámfelügyeletre is kiválóan alkalmas.**

Értekezhetni lehet **Fleischer István** Deák Ferencz-u. 19. sz. alatt

Friedmann Sámuel

bádogos és vízvezeték-szerelő

:: műhelyét áthelyezte ::

József kir. herceg-u. 60. szám alá, ahol mindennemű vízvezeték-, épület- és műbádogos munkákat jutányosan készít bádogos mesterek részére is.

Tiszta agyagból készült szép piros **cserép, fali téglák**

és legszebb nyersfalazati és

kémény-téglák

csak a

Karczagi agyagiparnál

Karczagon szerezhető be.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú } 1 szelvény 7 kor.
teljes férfiruhához } 1 szelvény 10 kor.
(kabát, nadrág és mellény) } 1 szelvény 15 kor.
elegendő, csak } 1 szelvény 17 kor.
} 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamgarát stb. gyári árakon küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintához, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Óriási választék

mindenféle szőnyegekben

Függönyök. — Ágy- és asztalterítők. — Divánterítők. — Lábtörlők. — :: Linoleum. — Butorszövetek. ::

Megnyit

az Uj Orthodox Bodega és Étterem

Hunyadi-utca 14. szám alatt.

Kitűnő tisztán kezelt **házi konyha.** Minden időben **friss ebéd és vacsora** étlap szerint **méréselt olcsó árban,** mindennemű **szesz italok** kimérése. — Abonnomákat jutányos árban elfogadok. Teljesen újonnan berendezett legmodernebb szobák állanak a nagyközönség rendelkezésére. Szíves pártfogást kér

Fried J.

bodegás és vendéglős
DEBRECZEN, Hunyadi-utca 14. szám.

Gyomorgörcs, kólika, étvágytalanság és általában gyomorbetegségeknek a legkitűnőbb háziszere a

Hollandi

Gyomorcseppek

Egy üveg ára 40 fillér.

Kapható

Mihalovits Jenő

gyógyszertárában Debreczenben.

Simonffy-utca 55.	Ruhafestő.	Széchényi-utca 6.
GÖZTISZTÍTÓ.	Wacha Róbert Debreczen. Telefon 840. Telefon 840. Vidéki megkeresések és megbízások a főüzletbe : Simonffy-u. 55. sz. intézendők.	Ágytoll-tisztító.
Varga-utca 35.	Vegy-tisztító.	Verbóczy-utca 14.